

LANDBOUW EN HEEMKUNDE

Daar heemkunde (het bestudeeren is van de eigen gemeente, de eigen streek, in al haar aspecten, zoowel in den huidige staat en in de toekomstmogelijkheden, als in het verleden, is het vanzelfsprekend dat de heemkundige van het platteland belang stelt in de studie van den landbouw, en wel, op de eerste plaats, in de studie van den huidige toestand van deze bedrijvigheid, en hare evolutie in den jongsten tijd. Goed documentatiemateriaal zal hij hiervoor vinden in de officieele landbouwstatistieken. De eerste werden gemaakt in 1846 en zijn zeer betrouwbaar; de uitgebreide statistieken van 1910 geven een goed beeld van den toestand in 't begin dezer eeuw. Ziehier enkele vragen die te bestudeeren zijn :

Hoe groot is, en was vóór 100 jaar, de oppervlakte benomen door landbouw, nijverheid, huizen in uwe gemeente? Hoe groot de oppervlakte bosschen en woesten grond ?

Welke is nu en was vóór 100 jaar de verhouding labouland en weiden?

Welke oppervlakte besloegen toen, en beslaan nu, volgende teelten : broodgranen, voedergrassen, verschillende nijverheidsgewassen enz. ?

Welke zijn nu en waren vroeger, de gemiddelde opbrengsten der verschillende gewassen?

Dergelijke vragen kunnen gesteld worden nopens den veestapel.

Het antwoord zonder meer op deze vragen is al iets doch mag den heemkundige niet bevredigen. Interessante studie is nu :

1) Het opsporen van de oorzaken van de opgemerkte evoluties. Om welke reden vervielen zekere teelten? Waarom en sinds wanneer kregen nieuwe teelten, hier ter plaatse, uitbreiding?

Door welke omstandigheden vermeerderde of verminderde de bebouwbare oppervlakte? Enz.

2) Welke zijn voor het dorp de gevolgen dezer evolutie? Méér welstand..., zich uitende in levenswijze, uitzicht der dingen enz.; het ontstaan van nieuwe takken van nijverheid, handel, markten...; ook wel, indien de beschikbare grond te klein wordt voor de levensmogelijkheden der boerenbevolking : landvlucht, landhonger, evolutie naar zeer intensieve boerenbedrijven op kleinere oppervlakten.

Er zijn nog andere aspecten van den landbouw, die te onderzoeken zijn : Hoeveel menschen (of gezinnen) leven er van landbouw op de gemeente - nu en vroeger?

Hoe groot zijn er de bedrijven? Hoeveel van méér dan 20 Ha - van 10 tot 20 Ha - van 5 tot 10 Ha - van 1 tot 5 Ha - van minder dan 1 Ha? Is de versnippering van den grond nu grooter dan vroeger?

**

Doch een heemkundige kan, en moet ook den landbouw zijner gemeente in het verleden bestudeeren.

Men denke niet dat deze geschiedenis van den plaatselijken landbouw uitsluitend uit het archief moet opgediept worden. Zeker zal een archiefpluizer veel interessante zaken ontdekken over vroegere landeconomische en agrarische toestanden, over de geschiedenis van hoeven en erven en de oude plaatselijke boerengeslachten, in oude pachtbrieven en cijnsboeken, in de registers der schepenbanken, in

de dorpskeuren enz. Maar vele heemkundigen zijn geen archiefvraatzen en hoeven het ook niet te zijn; zij kunnen nochtans allen belang stellen in het opsporen in hun dorp van de litteekens der verdwenen landbouwkundige aangelegenheden, en die litteekens zijn zeer talrijk. Men denke slechts aan de honderden toponiemen, namen van velden, die wijzen op de vroegere bodemgesteldheid (de *Klei*, de *Kwadedriesch*), de vroegere eigenaars en de verdwenen hoven, op verdwenen teelten (*Hopveld*), op wat de bodem eens was vóór de ontginning (*Boschveld*, *Broekveld*), op voormalige agrarische en landrechtelijke toestanden (*Helftwinning*, *Bocht*, *Broek* enz.)

Laten we de oudste landbouwgronden der gemeente opsporen; de gronden die bij de eerste gemeenschap van de plaats in gebruik waren. De toponymie kan ons hierin helpen...

Liggen er in uw gemeente kouters? Dat zal wel het geval zijn voor een aanzienlijk aantal dorpen uit het Vlaamsche land, namelijk deze uit de leem- en de zandrijke leemstreek. De *kouter* is wel de oudst bebouwde grond der gemeente, de «cultura» der praefrankische volksgemeenschap.

Er zijn dorpskouters en hofkouters. De eerste zijn grooter dan de tweede, liggen in de nabijheid van de plaats die de eerste dorpskom was, zijn ook de oudste, daar zij het gemeenschappelijk bebouwd land waren der ingezetenen van het dorp. Hofkouters wijzen op de oudste zelfstandige hoven.

In andere streken, zooals in de Kempen, is het de *akker* die aanvankelijk het gemeenschappelijk bebouwde, dus het oudste land is, van het dorp.

De kouters zijn altijd drieledig, omvatten drie deelen, die thans nog gemakkelijk op te sporen zijn op de kadastrale kaarten. Die drieledigheid wijst op het primitieve bedrijfsstelsel der boerderijen, het drieveldensysteem, dat hierin bestond : een veld of aard droeg het wintergraan, rogge, tarwe of spelt (winteraard of winterling), een ander het zomergraan, haver, gerst (zomeraard of zomerling) en het derde lag braak (brakeling). Om de beurt was elke aard winter-, zomer- of brakeling.

De dorpskouter werd, tot in de middeleeuwen, gemeenschappelijk bebouwd door de ingezetenen van het dorp en gezamenlijk «gevoerd», dit is, omringd van een haag of tuin.

Er was maar één toegang, het koutergat, afgesloten met een slagboom (veken, stichel). Aanvankelijk had elke boer een perceel van gelijke grootte in elk der drie «velden»; meestal was het een lange streep, die uitkwam op de gemeenschappelijke kouterbaan. De moderne kadastrakaarten (bv. deze van Popp) dragen nog duidelijke sporen van deze zeer oude omstandigheden.

De eerste der latere ontginningen geschieden vaak bij ons hofgewijs, door ondernemende boeren, in de hooge middeleeuwen. De meeste dezer hoeven zijn wel sinds eeuwen verdwenen, andere bestaan nu nog. De heemkundige kan ze opsporen, dank zij zekere litteekens.

Die hoeven waren alle omwald. De vroegere bouwtechniek, met hout, vitswerk en stroo, vergde los van elkaar staande gebouwen wegens brandgevaar. Dit opene hof, eenzaam gelegen midden woeste gronden, moest gesloten en beveiligd worden door een waterwal...

H.V.V.

De hoven kunnen verdwenen zijn, maar de waterwallen bestaan nog (juister : bestonden nog tot vóór een kwarteeuw en werden nu meestal gevuld; zie Poppkaart). Die wallen zijn zeer interessante litteekens !

Die hoeven waren met de straat verbonden door een inrijdreef. Deze ook bestaat vaak nog, als losbaan van de plaats waar eens de hoeve stond.

Ik veralgemeen nochtans niet; al de waterhoeven behoren niet tot de oudste zelfstandige ontginningen. Er zijn nog andere aanduidingen die ons toelaten oude ontginningen te onderscheiden. Zoo hadden deze hoven hun eigen veld, het «hofland», gewoonlijk een onregelmatige blok, waar de oude veldbanen omheenkronkelen, en waarin men, nu nog, niettegenstaande de grondversnippering, de scheidslin der drie deelen kan onderscheiden. Zij hadden, zooals de kouters, hun losbaan, dreef of uitree met slagboom.

Uit dit alles blijkt hoe nuttig het is voor een heemkundigen kring een toponymische kaart der gemeente op te maken.

En ander aspect van den landbouw, waarheen de aandacht van een heemkundige moet gaan, is de studie van de plaatselijke landbouwtechniek. Deze studie is in ons land maar al te veel verwaarloosd geweest, en wij mogen wel zeggen dat, sinds het verschijnen in 1807 van het merkwaardig boek van N. Scherz, «Anleitung zur Kenntniz der Belgischen Landwirtschaft», zeer weinig over dit onderwerp gepubliceerd werd. En dit mag ons verwonderen : onze boeren waren, door de eeuwen heen, en dat zoolang heel de landbouwkunde op empirisme gesteund was, de beste boeren van West-Europa, en hun techniek was wereldberoemd.

Het is hier de gelegenheid niet daar verder over uit te weiden; doch in verband hiermede vestigen wij de aandacht op enkele punten : 1. - Hoe wordt de grond bewerkt? Elke streek heeft haar eigen werkwijze, gesteund op eeuwenoude ondervinding, verschillend volgens seizoenen en komende vrucht. In zekere gewesten zijn die werkwijzen wel wat veranderd deze laatste tijden; andere, zooals Kempen en Waasland, hebben ze trouw bewaard.

Aan de heemkundigen die oude techniek op te teekenen - er zijn nog oude boeren die daar veel kunnen over vertellen. En men vergeet niet de geijkte benamingen, uitdrukkingen, spreuken enz. er bij te voegen.

2. - Een deel van de oude techniek en boerenwijsheid staat uitgedrukt in vele boerenspreuken. Al die spreuken vormen zoowat een soort boerenalmanak. Het opmaken voor het eigen dorp van den boerenalmanak is een dankbare taak voor den heemkundige. Het zal voor hem ook een interessante studie zijn na te gaan hoever die oude spreuken nog met de huidige werkelijkheid overeen komen. Zoo bv. al de spreuken die betrekking hebben op den aanvang van den korenoogst.

«Op Sinte Margriet, pikken rijp of niet»,
«Sinte Magdalena, de zicht in 't graan»,

«Op Sint-Jacobusdag, klopt men de pik...»
e. a. wijzen allemaal op data die vroeger zijn dan deze waarop thans de oogst aanvangt. Het koren was dus eertijds vroeger rijp dan nu... Waarom?

3. - Daar is ook de studie van 't materiaal.

De droom van een heemkundige kring is het oprichten van een heemkundig museum. De interessantste stukken die men daar kan bijeenbrengen zijn het autochtone alaaam en bijzonder het boerenalaaam. Doch museums inrichten zal wel overal niet mogelijk zijn.

Wat ieder kring wèl kan doen is :
redden wat er nog te redden valt, al het interessante oude alaaam dat anders toch naar 't oud ijzer en den bakoven zou verzonden worden; van dit alaaam goede foto's en teekeningen maken. Er bij aantekenen : hoe men met het tuig werkte; de lokale benamingen van al de deelen; de spreuken, de gezegden die er betrekking op hebben.

Er is tenslotte nog de studie van den boer zelf. De boerenstand is de meest autochtone van het heem; daardoor is de folklore van het boerenleven van bijzonder belang voor den heemkundige.

Hij bestudeere den boer in zijn milieu; het huis en het erf bij groote en kleine boeren. Hoe zij gebouwd zijn, ingedeeld, georiënteerd; welke uitingen van volkskunst zij vertoonen, binnen, buiten en in de omgeving...

Een heemkundige kring zorgt voor een volledige iconografische verzameling der interessante boerengebouwen van het dorp. Fotografisch materiaal, benevens goede schetsen, bijzonder van wat verdwenen is of bedreigd is. Oude kaartboeken kunnen hier ook kostbare documentatie leveren;

hij bestudeere ook den boerenstand in zijn geloof en ... wangeloof; in zijn gebruiken, godsdientige, huiselijke, maatschappelijke.

Hij teekene die gebruiken aan, de nog bestaande en deze die verdwenen zijn. Een omstandig programma kunnen wij hier niet geven. Trouwens, het is eenvoudig het folklorepogramma aangepast aan den boerenstand.

Interessant werk voor den kring is na te gaan hoe en waarom vele dezer gebruiken deze laatste decennien geleidelijk uitgestorven zijn. De oorzaken zijn gewoonlijk wel algemeene verschijnsels, doch zijn soms ook lokale omstandigheden. Een paar voorbeelden :

De boer houdt van bedevaarten. Nochtans zijn oude boerenbegankenissen deze laatste jaren zoo goed als gansch gevallen. Sint Gertrudis werd te Machelen en te Ternat druk aanroepen tegen ratten en muizen. Dat waren zeer bloeiende begankenissen zoolang het graan de hoofdvrucht was van onzen landbouw, en het geld dat van de tarwe kwam de voornaamste bron van inkomst voor den boer, om zijn pachten te betalen. Doch sinds als gevolg van den massalen invoer van uitheemsche tarwe, de inlandsche tarwebouw op het tweede plan geschoven werd in de economie van het boerenbedrijf, zijn de begankenissen tot Sint Gertrudis geleidelijk vervallen...

Sint Berlindis werd te Meerbeek van heinde en ver gediend, o.a. voor al de miseries met de zuivelprodukten. Naarmate nu samenwerkende en andere zuivelfabrieken uitbreiding namen in de dorpen, verminderden ook de klanten van Sint Berlindis te Meerbeke.

Dat zijn maar voorbeelden. Maar zoo is het met alle boerengebruiken : hun verdwijnen en hun opbloei heeft zijn redens, doorgaans van economischen aard.

Opwijk. Ir. PAUL LINDEMANS
Consulent van het Verbond

Deze lijst (vragenlijst den Bond) men met vlaamsche daar gewijzen. Men voegen den opzoekinge komst, leek keurig de

A. GEMEENSCHAP

Offic
Volk
Spot
de

B. VOLKS

I. - G

Patr

Bijz

Teg

Wijz

Bijz

Bijz

Veld

w

Pro

ei

II. - C

Ver

Wa

III.

1.

2.

3.

4.

5.

IV.

W

H

Pl

T

C. VOLK

I. -

II.

B

BEKNOPT LEIDRAAD BIJ VOLKSKUNDIGE ZANTING

Deze lijst is grotendeels ontleend aan een «vragenlijst» in Juli 1926 gepubliceerd door den Bond van Oostvlaamsche Folkloristen, samen met het allereerste nummer van «Oostvlaamsche Zanten». We hebben ze hier en daar gewijzigd en aangevuld.

Men vergete nooit bij een optekening te voegen den naam der gemeente, den datum der opzoekingen, de namen der zegslieden, hun afkomst, leeftijd, beroep, - ofwel zeer nauwkeurig de bron(nen). - J. V. O.

A. GEMEENTE (gehucht)

- Officieele naam
- Volksnaam
- Spotnamen (verdwenen of nog levend) der plaats en der inwoners.

B. VOLKSGELOOF (en Volkskultus)

I. - *Godsdienstig leven*

- Patroon der kerk
- Bijzondere vereering
- Tegen welke kwalen?
- Wijze van beevaren? Wie? Vanwaar?
- Bijgeloovige handelingen
- Bijzondere feestdagen
- Veldkapellekens ter eere van waar?
- Processiën
- eigenaardige gebruiken, bv. strooisel.

II. - *Geloof aan bijzondere krachten*

- Vereering van bronnen
 - steenen
 - boomen
 - planten
 - dieren
 - voorwerpen (talismans, maskotten)
- Waarzeggerij : Astrologie
- Handkijken
- Kaartleggen
- Droomverklaring, voor- teekenen, dagen en getallen

III. - *Geloof aan ingebeelde wezens*

1. Luchtgeesten : spoken
 - weerwolven
 - weerkerende dooden
 - wilde jacht
2. Watergeesten : nekkers
 - meerminnen
3. Vuurgeesten : dwaallichten
 - vuurmannen
4. Aardgeesten : dwergen
 - reuzen
 - elven
5. Huisgeesten : Kabouters

IV. - *Duivelgeloof.*

- Wie is hij?
- Hoe komt hij bij de menschen?
- Plaatsen waar hij verkeert
- Tooverkollen en heksen

C. VOLKSLEVEN

I. - *Kleederdracht*

- bij man, vrouw en kind
- gedurende de week, (op 't werk, in huis, op straat,)
- of des Zondags
- juweelen, haartooi, schoeisel

II. - *Huis en huisraad*

- Bouw : plan
- richting

- afwerking (dak, muren, bijgebouwen...)
- dak- en gevelversiering
- huismerken(zinnebeelden)
- huisnamen, uithangborden

Meubelen

Verlichting

Verwarming

- Gebruiken bij : opbouw van huis en hoeve (begin en einde).
- verhuis
- inkomst van den eigenaar

III. - *Gebruiken bij*

- geboorte
- schoolgaan
- plechtige communie
- vrijagte
- huwelijk
- ziekte : volksremediën
- tooverformulen ter genezing
- begravenis
- sterfgeval
- handel : verkoop, aankoop, gewichten, maat ...
- nijverheid
- landbouw : volgens kalender
- bij het zaaien
- maaien
- wieden
- oogst inhalen

IV. - *Volksvermaken*

- kinderspelen
- volksspelen (sport...)
- herbergbezoek
- kermis : Wanneer?
- bijzondere gebruiken
- maaltijden, gerechten

V. - *Bedrijven en Ambachten*

- tuigen (volksbenaming)
- liederen
- gebruiken bij het huren van werkvolk
- gebruiken op den feestdag van den beschermheilige

D. - VOLKSKUNST

I. - *Vakkunsten, sierkunsten* (smeedwerk, houtwerk, kant...)

II. - *Schoone kunsten* : dans, tooneel, muziek...

III. - *Letterkunde.*

1. - Taal : eigenaardige zegswijzen, spreekwoorden, spreuken, gezegden, rijmpjes, bargoensch, soldatentaal, taal der verschillende standen, volksetymologie (plaatsnamen, familienamen)
2. Vertelsels (bv. moppen over vrijmetselaars, andere volkeren enz.)
3. Sprookjes : Dieren, Kwelsprookjes, Natuurverklarende sprookjes.
4. Sagen : Helden, goden, plaatssagen
5. Legendes van heiligen
6. Raadsels
7. Liederens : epos, balladen op zekere tijden : feestdagen, Mei, oogst, huwelijk kinderlied
8. Drukwerken : prentblaadjes, almanakken, volksboeken

E. - VOLKSWETENSCHAP

- Gezegden over wind en weer, dieren, planten
- Volksgeneeskunde

VIERDE LIJST VAN CORRESPONDENTEN EN STUDIEKRINGEN

aangesloten bij het Verbond voor Heemkunde

De cursief gedrukte namen duiden de plaatsen aan waar een aangesloten studiekering voor heemkunde bestaat. Kringen en correspondenten beantwoorden graag heemkundige vragen, die niet te vaag of te algemeen zijn gesteld. Wederkeerig dienstbetoon is plicht! Postzegel voor antwoord niet vergeten. Wie wil op de vijfde lijst voorkomen?

Balen-Neet : Deprouw Ernest, onderwijzer, Hoolsterberg 1a
 Beerse : Geerts Jozef, onderwijzer, Gemeenteplaats 9
 Beringen (aanvulling bij III) : Thonissen Renier, onderwijzer, Vurtensche Weg 29, Beringen-Mijn.
 Blankenberge : Dhondt Karel, leeraar, Descampsstr. 48
 Borgerhout : (zie I en II)* Ossenblok August, rustend leeraar, St-Matheusstr. 11.
 Dikkelvenne : De Clercq René, onderwijzer aan de gemeenteschool (woont Kerkstr., Gavere)
 Evergem (zie I+) : De Schepper Andries, handelaar, Eindeken 33
 Glabbeek-Zuurbemde : Roekaerts Raymond, onderwijzer, Tienschestraat 21
 Heist-op-den-Berg : Liekens Lodewijk, archivaris, Bergstr. 20
 Heule : Wybo Pol, onderwijzer a. d. Broederschool (woont Groote Markt 29, Kortrijk).
 Heusden (Limburg) : Vandeurzen Jan, onderwijzer.
 Hofstade (Aalst) : Reynier Florent, gemeentebeambte, Hoogstr. 54.
 Kalmthout : Severin Lode, leeraar kunstetser, Huis «De zeven eiken»
 Kortesseem : Van Visschenroye Flor., Dorpstr. 11
 Leopoldsburg : Claereboudt E., schoolhoofd, Englebert Adonglaan 73
 Loksbergen : Van Cauwenbergh Emiel, gemeentesekretaris
 Lier : Quisenaerts August, bankbeambte, Zagerijstr. 8
 Loo : Vandromme M., Z.E.H., pastoor
 Meerle : Vermeulen Karel, onderwijzer
 Moerbeke (Waas) : Van Caneghem A., Opperstraat 2
 Nazareth : Van Walle Maria, Mevr., gemeentebeambte, Drapstraat 17
 Neder-Overheembeek : Verbesselt Jan, Dr., ambtenaar, Ransbeekstraat 79
 Neerijche : Jena Stan, Puistraat 6
 Niel (Rupel) : Vermant Jules, beambte, Antwerpschestraat 113
 Nieuwenrode : Delestré René, gemeentesekretaris
 Nieuwkapelle : Verstele Oskar, Z.E.H., pastoor, Nieuwstraat 2
 Nieuwpoort : Melkenbeeck Jozef, postontvanger, Albert I laan 41
 Messiaen Mark, staatsbeambte, Marktstraat 25
 Nijverseel (Opwijk) : Van den Broeck Bert, houthandelaar, Trod, Nijverseel (Opwijk)
 Ninove : De Decker Lucien, kunstschilder, Ooststraat 35, Schaarbeek-Brussel
 Noorderwijk : Helsen Jozef, Dr., atheneumleeraar, Guillaume Lekeustraat 3, Brussel-Anderlecht.
 Nossegem : Deman Rafaël, hoogstudent, Mechelschesteenweg 27
 Oedelem : Raes Jozef, Z.E.H., onderpastoor, Pastor Termotestr., Dorp, Wingene

Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek : Motteux Robert, burgemeester
 Onze-Lieve-Vrouw-Waver : Van Rompay Jozef, onderwijzer, Dorp 102
 Oolen : Lauwerys Jozef, Z.E.H., leeraar, Vrijheid 226, Hoogstraten
 Oostduinkerke : Lambrecht Gaston, Z.E.H., Leopoldlaan 57
 Oostende : Loontjens Carlo, archivaris-bibliothecaris der stad, conservator der stedelijke musea, Rogierlaan 14
 Oosterloo : Bertels Viktor, student, Statiestr. 6
 Oostham : Jamar Hendrik, schoolhoofd
 Oostkamp : Janssens de Bisthoven Aquilin, Kasteel Macieberg, Sectie H. 373
 Oostmalle : De Molder Theodoor, Z.E.H., pastoor, Liersche Lei 1
 Oostvleteren : Desiere Albert, onderwijzer, Korte Keer 9
 Ophasselt : Robinon Hendrik, houtsnijdermeubelmaker, Leopoldlaan 94
 Opwijk : Abbeloos Frans, onderwijzer, Heirbaan 74 (Dorp)
 Van den Broeck Bert, houthandelaar, Trod (Nijverseel)
 Oudegem (Denderm.) : Winkels Angèle, Meij., leerares, Oudburg 22
 Oudergem (Brussel) : De Cort Hendrik, onderwijzer, Oude-Molenstr. 114
 Oud-Turnhout : Mertens August, Dorp 26
 Overboelare : De Turck A., Paterstraat 1, Geeraardsbergen
 Overpelt : Verkammen Hendrik, leeraar, Markt 61
 Paal : Van Tilborgh Ward, lic. in de Germ. phil., B, 10
 Pamel : De Moortel Jozef, onderwijzer, Hoogstraat 2
 De Wever Désiré, leider v. d. gemeentediensten, Kwinkelerstr. 6
 Peer : Remans Albert, Z.E.H., leeraar aan het college
 Pepingen : De Coster Renaat, onderwijzer, Dorp
 Pittem : Arickx Valeer, onderwijzer, Waterstraat 32
 Vergote Gillis, onderwijzer, Kauwstraat 47
 Poperinge : De Keirsgietier Jozef, onderwijzer, Sint-Janskruisstr. 6
 Reet : Dangez Oskar-Gustaaf, Klein Kasteel Rekem (Maas) : Smeets Jaak, schoolhoofd
 Rekkem (Kortrijk) : Van den Berghe Maurits, beambte, Donckaerstr.
 Reninge : Maes André, schoolhoofd
 Retie : Sneyers Edward, eere-inspecteur L. O., Peperstraat 23
 Rijkevorsel : Van Roey Renaat, student, Borgerhoutstraat 262
 Roeselare : Marichal Gerard, stadsarchivaris, Statieplaats 43
 Rollegem : Millecamps Gerard, Kerkstraat 6
 Rollegem-Kapelle : Wynendaele Luciaan, onderwijzer, Sint-Janslaan 6, Moorsele
 Ronse : De Wreede Frans, Drs., leeraar, P. D'Hauwerstraat 8
 Rosmeer : Lux Guillaume Victor, onderwijzer
 Ruisbroek (Zenne) : Notaerts Pieter-Jan, beambte, Van den Elschenstraat 29
 Ruiselede : Van Gaver Jeroom, Kortrijkstraat 7, Harelbeke
 Rumbeke : Jozef Delbaere, gemeenteontvanger, Hoogstraat 3
 Rumst : Abel Frans, schepen

Rupelmo
 Kasteel
 Schaffen
 31, Sch
 Schakkeb
 onderw
 Scheldew
 neente
 Schelleb
 bij he
 straat 1
 Scheut (z
 zer, A
 Schilde
 hoek 7
 Schiplak
 derwij
 Schoten
 Boome
 Sijsele :
 Sinaai :
 117
 Sint-Ama
 Jan Va
 Sint-And
 vinciel
 Sint-Den
 heer
 Sint-Den
 wijzer
 Sint-Gen
 teur N
 Sint-Gill
 ger, h
 Sint-Jans
 Rotter
 Sint-Joos
 bestuu
 Sint-Jori
 lic. in
 Sint-Kat
 lien, c
 Sint-Kat
 derwij
 Sint-Kw
 derwij
 Sint-Lan
 derwijze
 Sint-Liev
 derwij
 Sint-Mar
 Sint-Mar
 Drs h
 Charle
 Sint-Mar
 derwij
 Sint-K
 Sint-Nik
 Statio
 Schee
 do Ge
 Van
 2/
 Sint-Pie
 tend
 Sint-Ren
 pontp
 Sint-Tru
 Tiense
 Sterke
 Sleiding
 Wests
 Spalbee
 Steenbr
 Dom,

Rupelmonde : Van Schoor Emiel, vakleeraar, Kasteelstraat 3
 Schaffen : Peeters Constant, Beringersteenweg 31, Schoonaarde (Schaffen)
 Schakkebroek (Herk-de-Stad) : Maes Gaston, onderwijzer
 Scheldewindeke : De Sutter Oktaaf, eere-gemeentesecretaris, Dorp 44
 Schellebelle : Dobbelaere Edgard, beambte bij het ministerie van Landbouw, Stationstraat 110
 Scheut (Anderlecht) : Callège Jan, onderwijzer, Achiel Jonasstr. 20
 Schilde : Cleiren Karel, rentenier, Leeuwenhoek 7
 Schiplaken (Hever) : Ceulemans Laurens, onderwijzer, Goorstraat 54
 Schoten : De Clerck Jan, onderwijzer, Korte Boomenstraat 46
 Sijsele : Lievens Angèle, Mej., Molenstraat 30
 Sinaai : Verschelden Jozef, onderwijzer, Dorp 117
 Sint-Amands (Schelde) : Wils Ignace, drukker, Jan Van Droogenbroeckstr. 32
 Sint-Andries : Van Coppennolle Maurits, provinciebeambte, Sint-Eeuwoudstr. 33
 Sint-Denijs (Helkijn) : Froedure G., geneesheer
 Sint-Denijs-Boekel : De Geyter Albert, onderwijzer
 Sint-Genesius-Rode : Theys Constant, inspecteur N.M.B.S., Gehuchtstr. 125
 Sint-Gillis (Dendermonde) : Braeckman Roger, hoogstudent, Van Bogaertstr. 22
 Sint-Jans-Molenbeek : Demets Jan, journalist, Rotterdamstraat 24
 Sint-Joost-ten-Noode : Vekens Hector, bankbestuurder, Oogststraat 57
 Sint-Joris-Winge : Taverniers Madeleine, Mej., lic. in de gesch., Leuvensteeuweg 5
 Sint-Katharinakapelle (Kuurne) : Allegaert Julien, onderwijzer, Hoogstraat 26, Deerlijk
 Sint-Kathelijne-Lombeek : Mertens Alfons, onderwijzer, Wambeekstr. 18, Ternat
 Sint-Kwintens-Lennik : Dieudonné Jeroom, onderwijzer, Frans Van der Steenstraat 24b
 Sint-Lambrechts-Woluwe : Mertens René, onderwijzer, Tombergstraat 27
 Sint-Lievens-Houtem : Braekman Georges, onderwijzer, Eiland 4
 Sint-Mariaburg (Ekeren) : Van den Busche
 Sint-Martens-Latem : Van den Abeele Rafaël, Drs hist., Kerkstr. 15
 Charles, beambte, Vredelei 29
 Sint-Martens-Lennik : Dieudonné Jeroom, onderwijzer, Frans Van der Steenstraat 24b
 Sint-Kwintens-Lennik
 Sint-Niklaas : De Wulf Marcellijn, handelaar, Stationstraat 83
 Scheerder Jozef, Drs., atheneumleeraar, Guido Gezellelaan 62
 Van Wiele Prosper, leeraar, Hemelaerstraat 2
 Sint-Pieters-Leeuw : Coopman Hendrik, rustend beambte, Jules Sermonstr. 7B
 Sint-Renelde : Van Belleghem J. K., Ad. Dupontplaats 19
 Sint-Truiden : Koninckx Jan, burgemeester, Tienschesteuweg 57
 Sterken Louis, architect, Ridderstraat 35
 Sleidinge : De Paepe Edgard, burgemeester, Weststraat 49
 Spalbeek : Salaets Eugeen, gemeentesekretaris
 Steenbrugge (Assebroek) : De Cloedt Filips Dom, O.S.B., Benedictijner Abdi

Steen : Cavereel Albrecht, bankbeambte, Sint-Amandsberglaan 41
 Steenokkerzeel : Verhoeven Albrecht, Lic. in de geschiedenis, Lode Van Frachenlaan 43
 Stevoort : Cleeren Urbain, geneesheer, Kolmenstr. 2
 Stokkel (Sint-Pieters-Woluwe) : Vandersteen Gaston, onderwijzer, Boschstraat 572
 Strijpen : Merchiers Marcel, stud. Germ. phil., Dorp 142
 Temsche : Rombaut Frans, onderwijzer, Boodtsstraat 33, sekretaris van het Museumcomité
 Teralfene : Van der Weeën Juul, beambte, Daalstraat 49
 Ternat : Mertens Alfons, onderwijzer, Wanbeekstraat 18
 Tervuren : Drabs Marcel, meester-schoenmaker, Steenweg op Brussel 33
 Testelt : Willems August, hoogstudent, Hulst 15
 Tielen : Theeuws Jozef, schoolhoofd, Markt 7
 Tielit : Impe Arthur, handelaar, Bruggestraat 39
 Tienen : Morren Robert, stempelfabrikant, Beauduinstraat 118
 Rock Rob., redactiesekretaris van «Volk en Bodem», Vianderstr. 37
 Tongeren : Alofs Raph., provinciaal sekretaris voor toerisme, 18e Oogstlaan 17
 Vols Jozef, schoolhoofd, Holt 33, Beversi
 Torhout : Meersseman Gerard, Z.E.P., Bruggestraat D4
 Vandermeersch Andries, schoolhoofd, Aarrijkschestrade
 Turnhout : Nuyts Jozef, Z.E.H., onderpastoor, sekretaris van «Taxandria», de Merodelei 179
 Uitkerke : Vanbeylen Lode, schoolhoofd, Kerkstraat 49
 Ursel : De Muyter Remi, schoolhoofd
 Verstraete Daniël, hoogstudent, Rooze 54
 Vechmaal : Gielen Gilles, onderwijzer, Houtalenstraat 1, Zwartberg (Genk)
 Veurne : Cuvelier Marcel, telegraafbeambte, Steenweg op Koksijde 15
 Vichte : Faveere Gerard, schoolhoofd, Statiestraat 21
 Vilvoorde : Vermeulen Laurent, taalopziener van het L. O., Hendrik Consciencestraat 29
 Vlamertinge : Verbeke Armand, geneesheer
 Vlijtingen : Hendriks Hendrik, kantoorbeambte, Kerkstraat 63
 Voort : Van de Velde Simon, hoogstudent, Nieuwe Steenweg 15, Heers
 Vorst (Brussel) : Thuriaux Alex, ambtenaar, J. B. Vanpéstraat 26
 Vosselaar : Van Hemeldonck Emiel, inspecteur van het L. O.
 Waarschoot : Bouchier Werner, student, Statiestraat 89
 Walem : Goetstouwers Adriaan, Z.E.H., pastoor
 Waregem : Lahousse Henri, rustend onderwijzer, Jules Stormstr. 59
 Wellen (Lb.) : Vanmuysen Jozef, schoolhoofd, Meerschstraat 30
 Wemmel : Martens Renaat, gemeente-ambtenaar, Emmanuel Lambrechtslaan 21
 Wenduine : Van de Genachte Hendrik, gemeentebeambte, Zeevillastr. 24
 Wespelaar : Meutermans Juul, gemeentesekretaris
 Westerloo : Onzia Jozef, bestuurder van de gemeenteschool
 Westroozebeke : Versteete Oskar, Z.E.H., pastoor, Nieuwstraat 2, Nieuwkapelle

Westvleteren : Dewachter Jozef, Z.E.H., onderpastoor, Dorp 33
 Wetteren : Daem Marcel, sekretaris van den Heemkundigen Studiekring, Libbrechtstraat 19
 Wielsbeke : Callens Valeer, onderwijzer
 Wieze : Muylaert John, drukker, Dorp 5
 Saeyns Edgard, beambte, Populierenstraat 6 Moorsel
 Wijchmaal (Herent) : Wittemans Lode, boekhouder, Rotselaarschebaan 90
 Wijnegem : Claessen Juul, sekr. van den Heemk. Kring, Kanaalstr. 6
 Willebroek : Lenaerts Florent, leeraar, Floridestraat 51
 Wingene : Fraeyman Jules, apotheker
 Raes Jozef, Z.E.H., onderpastoor, Pastor Termostestr., Dorp
 Wintam : Verstraeten Arthur, schoolhoofd
 Wolvertem : Parijs Lode, onderwijzer, Westrodestr. 24
 Wommelgem : Baets Arthur, onderwijzer, Selsaetenlei 100
 Wulpen : Watthy Reimond, provinciebeambte, Konterdijk 4
 Zandhoven : Vandeven Achiel, handelaar, Langestraat 35
 Zandvliet : Gabriels J., kand. landb. ingen., Zeedijk 2
 Zarlardinghe : De Smet Pieter, hoofdonderwij-

zer, Steenweg op Edingen, Moerbeke (Viane)
 Zelk (Halen) : Henderickx Karel, schoolhoofd, Steenweg
 Zeveneecken : Van de Vijver Ferdinand, Gitschotellei 154, Antwerpen
 Zichem : Boets Ferdinand, beambte, Diestschestraat 16
 Zingem : Dierickx Michel, S. J., E. P., Minderbroedersstraat 11, Leuven
 Zombeke (Waasmunster) : Maurits De Meyer, volkskundige, Zombeke 19
 Zonhoven : Moons Remi, kantoorbeambte, Heuven
 Gonsalvus, Frater, Sint-Jan Berchmansgesticht
 Zottegem : Coessens Omer, groothandelaar, Grootenbergestr. 57
 Zutendaal : Put Clemens, onderwijzer, Heiberg
 Zwartberg (Genk) : Gielen Gilles, onderwijzer, Houthalenstr. 1
 Zwevegem : Eggermont Renaat, uurwerkmaker, Ootegemstraat 199
 Clabots Albert, ingenieur, Demeesterstraat 28
 Vanhuyse Sylveer, beambte, Avelgemstraat 112
 Zwevezele : Callewaert Marcel, brouwer, Lichterveldestraat 26
 Zwijndrecht : De Meulenaere Albert, onderwijzer, Adhemar Borinstr. 57

KALENDER VAN HET VERBOND

Zondag, 1 Augustus : 10 u. 30, te Brussel, vergadering van onzen Raad.
 Zondag, 15 Augustus, te Eekloo, studievergadering voor het onderwijs (Meetjesland)
 Zaterdag, 14 Augustus, te Herentals, vergadering voor de studenten.
 Zondag, 22 Augustus, te Hasselt, studievergadering voor het onderwijs.
 Zondag, 29 Augustus, te Kortrijk, studievergadering voor het onderwijs (Leieland)
 Zondag, 5 September, te Antwerpen-Deurne, onthulling van een gedenksteen in het sterfhuys van den volkskundige Jozef Cornelissen.
 Zondag, 12 September, te Brussel, studievergadering voor het onderwijs.
 Zondag, 12 September, te Geel, studievergadering voor het onderwijs

Zondag, 26 September, te Brussel, derde studiedag van ons Verbond
 Donderdag, 30 September, uiterste dag van inzending voor den jaarlijkschen prijskamp van het Verbond voor Heemkunde. Zie blz. 73.
 Zondag, 10 Oktober, te Aalst, Isidoor Bauwens en Frans Jozef Kluyskenshulde. De eerste dezer beroemde Aalstersche geneesheeren overleed vóór 25 jaar, de tweede vóór honderd jaar.
 Zondag, 24 Oktober, te Roeselare, heemkundige studievergadering voor het onderwijs.
 Zondag, 14 November, te Aalst, heemkundige studievergadering voor het onderwijs.
 Lees geregeld de heemkundige mededeelingen in «Toerisme».

HEEMKUNDIGE BIBLIOGRAFIE VANAF 1940 - III.

BRUSTEM

2 Sourie Louis. - Het heilig avontuur van Godelieve, Gudula, Kristin... 43/326

DAMME

2 Buysse Emile. - Sneeuw en houtrook (vertellingen van den Zwinkant)
 3 de Ghelderode Michel. - Kronijken.
 3 Eekhout Jan H. - Pastoor Poncke van Damme in Vlaanderen (roman 18e. e.)
 1 Van den Berghe. - Damme (gids). Jacob van Maerlant; heruitg.

DEERLIJK

2 Defraeye Leon. - Deerlijksche zanten 42/326
 2 Defraeye Leon. - Deerlijk's plaatsnamen 42/326
 2 Defraeye Leon. - Geschiedenis en folklore van D. 43/59
 1 Defraeye Leon. - Heemkundige sprokkelingen 42/326
 2 Defraeye Leon. - Jeugdwerk
 1 Defraeye Leon. - Rouw- en feestkransen 42/52
 2 Defraeye Leon. - Spreuken, gezegden, rijmpjes en liedjes 42/163
 0 Defraeye Leon. - Volksche oorlogsliederen,

2e bundel

DEINZE

1 De Meulemeester Maur. - De congregatie der Zusters van den H. Vincentius a Paulo te D. (propagandabrochure)
 2 Devoghelaere Hub. - Albert Saverys (schilder)
 1 Maere R. - De Onze-Lieve-Vrouwkerk van D., archeologische studie
 1 Van den Abele Hugo. - De opkomst der bretellenijverheid in Vlaanderen (Meigem-D.), 1847-8.

DENDERMONDE

Zie : Wetteren, Broeckaert; Volkskunde, Hiel.
 3 Doevenspeck Willem. - Door Boerewaard (schilder)

DIEST

2 Busé A. - Nicolaas Van Essch, een groot Diestenaar
 2 XXX. - Nicolaus Clenardus (uitg. van het museum Plantin-Moretus)
 2 Roersch Alphonse. - Clénard peint par lui-même,
 1 Van Bever Johan (Philippen Jos.). - Sint Jan Berchmans; 2e uitg.

ke (Viane)
schoolhoofd,

dinand, Git

e, Dietsche-

E. P., Min-

s De Meyer,

orbeamote,

erchmansge-

handelaar,

zer, Heiberg

s, onderwij-

erwerkmaker,

meesterstraat

velgemstraat

ouwer, Lich-

bert, onder-

l, derde stu-

dag van in-

n prijskamp

de. Zie blz.

oor Bauwens-

e. De eerste

geneesheeren

de vóór hon-

e, heemkun-

t onderwijs.

heemkundige

erwijs.

dededeelingen

congregatie

atius a Paulo

verys (schil-

ouwerkerk van

opkomst der

eren (Mei-

skunde, Hiel.

Boerewaard

h, een groot

uitg. van het

point par lui-

Jos.). - Sint

- 0 Verbouwe Alexis. - Iconographie van het kanton D. 41/57
DURMELAND
De Pillecijn Filip. - De soldaat Johan (hist. roman).
De Pillecijn Filip. - Le soldat Johan; vertaling.
EDEGEM
2 Gevers Marie. - Guldentop, Histoire d'un fantôme; heruitg.
EDINGEN
1 Hoffmans Landelin. - Les portraits des d'Arenberg dans les tableaux religieux des 17e et 18e siècles à Enghien.
0 Laloire Edouard. - Recueil iconographique de la Maison d'Arenberg
EEKLOO
2 Koenen Bert. - Karel Lodewijk Ledeganck, 2e uitg.
2 Steghers Oktaaf. - En d'oude schuur schoot in brand (roman, 19e eeuw)
EKEREN
2 Bresseleers Fr. en Kanora H. - Hier: Ekeren! (heemkundige varia)
ELSENE
3 Cachez Maurice. - Camille Lemonnier (letterkundige)
3 Hanlet C. - Camille Lemonnier, le Zola belge
ESSCHEN
1 XXX. - Gedenkschriften betreffende de aloude heerlijkheid Esschen-Calmphout-Huybergen. Jaarboek 1940.
GEERAARDSBERGEN
2 Broekaert Arthur. - Gejaagd door de Stuka's (oorlogsdagboek)
2 Broekaert Arthur. - Pieter Antoon Paeme (roman)
GENT
2 Aerts Lambert. - De Aanbidding van het Lam Gods, het meesterstuk der gebroeders Van Eyck 42/326
2 Aedelhof Emiel. - Galerij van Gentsche typen (straatberoemdheden der 19e eeuw). 43/36
? Bijzondere Handelsschool bestaande bij de Faculteit der Rechten van de Universiteit te G.
2 Blockmans Frans. - G. tot omstreeks 1336.
0 Bontinck E. - Microchemische analyse der muurschilderingen van de St. Baafs-abdij te G. (omstr. 1175).
1 Boschvogel F. R. - zie Brugge
2 Bracke Cam. - G. De eenmaking der agglomeratie.
1 Celis G. en Gabriel G. - Nood zoekt troost. Volksdevotie te G. 1866-1941 (kerkel. gesch.)
3 Christophe Lucien. - Charles Van Lerberghe. L'Homme et l'œuvre (dichter).
2 De Cneudt Richard. - Mijn hart verlangt... (verzen), 2e dr. (1e : 1942)
2 De Keyser Paul. - Gent, de stoere burcht van Vlaanderen (toerisme) 43/27
1 De Keyser Paul. - Gentsche Psalm, (verdietscht door -), huldeblijk aan de nagedachtenis van Armand Heins 42/23
3 Depauw Valeer. - De 15e Compagnie (schetsen uit het soldatenleven).
2 De Pillecijn Filip. - Pieter Fardé. De roman van een Minderbroeder, 3e dr.
1 De Wilde G. A. - zie Antwerpen
2 Dumont M. E. - De situatie van G.
1 Gabriel G. - zie Celis G.
1 Gorissen Friedrich. - Gent, de fiere (vooral foto's)
1 Heins Armand. - zie De Keyser Paul 42/23

- 3 XXX. - Jaarboek der Koninklijke Souvereine Kamer van Rhetorica van Vlaanderen «de Fonteyne» 43/59
0 Ladrière René. - Galerij van Gentsche numismatiekers en penningkundige folkloristische wetenswaardigheden.
1 Ladrière René. - Gentsche locale geschiedenis. Lodewijk Roelandt en François Laurent (stadsbouwmeester en rechtsgeleerde)
3 Ladrière René. - Miscellanea. Wetenswaardigheden, verhandelingen, geschiedk. brokjes, anekdoten en verhaaltjes, numisma, poëzie, la page du français.
2 Lievevrouw Lodewijk. - Folkloristische sprokkelingen II
2 Mariën Marcel E. - Victor Stuyvaert, houtsnijder en miniaturist.
Minderaa P. - Karel Van de Woestijne I (tot 1914)
1 Philippen Jos. en Van den Wijngaert Frank. - Jan-Frans Cantré, Vlaamsch houtsnijder 42/188
1 Rogghé Paul. - Jacob Van Artevelde (geromanceerde biografie)
1 Rogghé Paul. - Vlaanderen en het zeventigjarige beleid van Jacob van Artevelde (1338-45), 2 dln.
1 Schepens Jan. - Twee Gentsche schilders, J. Neerman, E. Dutry.
2 Stadsplan van G. (G. J. Merchiers)
1 Van Beugem Isidoor. - Hendrik Nuyttens (essay over een schilder) 42/136
1 Van den Wijngaert Frank. - zie Philippen Jos. 42/188
3 Van de Voorde Urbain. - Albert Servaes of Het religieus expressionisme (schilder)
3 Van Durme Fernand. - Lieven Duvozel (toondichter)
1 Van Lishout Pliet. - Op het asphalt (roman)
Van Werveke Hans. - Jacques Van Artevelde
2 Verbugt Oskar. - De Gentsche minnezanger (tooneelstuk)
GIERLE
1 Verheyen Jul. - Gierle. Een bijdrage tot de heemkennis. 42/24
GISTEL
Boschvogel F. R. - Drie Vlaamsche Sinten in een kerkraam (o.m. Godelieve)
0 De Nolf Aug. - zie Ieper.
2 Sourie Louis. - Het heilig avontuur van Godelieve... 42/326
1 XXX. - Speciaal Juninummer van «Kerk en Volk», gewijd aan Sint Godelieve.
GROENENDAAL
Zie Hoeilaart
HASSELT
1 Hoewaer Trudo. - Fata Morgana (gedichten o.m. over de ramp op het Albertkanaal te Godsheide)
HEIST-AAN-ZEE
3 Doevenspeck Willem. - Door Boerewaard (zeeschilder)
HEIST-OP-DEN-BERG
2 Liekens Lodewijk. - Heista (vroegste gesch.)
HENEGOUWEN
3 Champagne Paul. - Géographie littéraire du Hainaut
HERDERSEM
2 Sourie Louis. - Het heilig avontuur van Godelieve, Gudula... 42/326
HERENTALS
2 Heyns Pol. - De kleinstad kletst (novelle)
HEULE
2 Streuvels Stijn. - Heule (jeugdherinneringen)
HOEILAART

- 2 Goetghebuer M. et Huet Marcel. - Tanytarsus Hueti, nov. sp. (Travaux de la Station de recherches de Groenendael)
Van den Bogaert J. - Uit het leven van den «Wonderbaren» Jan Ruusbroec.

HOOGSTRATEN

- 0-3 Van Schijndel B. W. - H's oude huizen en familie's; 4 dln. 41/517 en 42/270
1 Salsmans J. - Gustaaf Segers

IEPER

- 0 De Nolf Aug. - Heilige Godelieve van Vlaanderen. Haar heiligdom te I.
2 Jongen H. - Rosa, offerlam te midden van den oorlog 1929-1940 (overleden te I.), 3e uitg. (1e : 1941)
2 Jongen H. - Rosa, hostie propitiatoire en pleine guerre, 1929-1940 (trad. par J. M.)

JETTE

- 1 Zie Brussel, De Cort Aimé 42/24

INGOOIGEM

- 1 Streuvels Stijn. - De vlaschaard, 12e dr.

KANNE

Van Schaik D. C. - De onderaardsche gangen in den Sint-Pietersberg (Zonneberg)

KASTERLEE

- 1 De Ceuster P. J. - Herinneringen uit de
3 Axters Stephanus. - Jan Van Leeuwen (bloemlezing)
jeugd van Monseigneur Heylen

KEMPEN

Zie : Albertkanaal, Averbode, Diest (Verbouwe), Ekeren, Esschen, Gierle, Hasselt, Herentals, Hoogstraten, Kasterlee, Kessel, Kwaadmechelen, Leopoldsburg, Limburg, Maaseik, Oevel, Oolen, Oostham, Schoten, Tessenderloo, Tongerloo, Turnhout, Vosselaar, Wuustwezel.

- 2 De Jong A. M. - Un enfant parmi les hommes (Merijntje Gijzen)
1 De Jong A. M. - Poeske (dorpsroman uit Noord-Brabant)
0 De Jong A. M. - De vreemde broeders (roman uit Noord-Brabant)
2 Fleerackers Em. - Reyneke Vos in de K., heruitg.
2 Gevers Marie. - Verzoening (roman), vertaald uit het Fr. door Frans Verschoren.
2 XXX. - Het Gustaaf Segerspad van den V.T.B. (Brecht-Hoogstraten-Zundert)
3 Haeghens Gustave. - La troisième alerte (10-5-40)
3 Helsen Joz. - Het landschapsbeeld in de Antwerpsche K.
1 Heesters Maarten Kempenaar. - Willeke Bruis (roman uit de Noord-Brabantsche K.)
0 Jansen J. E. - De Brabantsche Omwenteling (Patriottentijd, Turnhout-K. (gesch.))
1 Jansen J. E. - Ter gedachtenis van den uitmuntenden Kempenaar Mgr Heylen, bisschop van Namen.
2 XXX. - Het Jan van der Nootpad van den V.T.B. (Antwerpen-Brecht)
3 Laenens Bert. - Frans van Giel, schilder van de (Antw.) K.
Langens Jaak. - Rosse Lei en de bruiloft

Geen lid van het Verbond mag ontbreken op onzen derden studiedag te Brussel, Zondag, 26 September. Het programma zal aan wetenschappelijk en praktisch gehalte dat van den tweeden studiedag nog overtreffen !

- van tante Kato (verhaal uit de Limb. K.)
2 Leynen Hubert. - Het eeuwige beginnen (volksroman uit de Limb. K.)
Leynen Hubert. - Smökkelen (geromanceerde reportage)

Zie Van Pelt H.

- 1 Melis Jan. - Intocht (gedichten o. m. over de Limb. heide)
Olmen W. - Rond wind- en watermolen (nouvelle uit de Antw. K.)
0 X. - Oorlogsverwoestingen in de Oost-Zuiderkempem (Mei 1940) 41/516
1 Op de Beeck Leo. - Bij de vlieghaven (kinderverhaal)

Zie : Volk uit de K.

- Roothaert A. - Doctor Vlimmen (Noord-brabantsche roman)
2 Simons Jozef. - Bij ons in de K. (verhalen)
Simons Jozef. - Bonifacius Suikerbuik (verhaal), heruitg.
2 Simons Jozef. - Dientje Goris (roman), 5e dr.
2 Simons Jozef. - De laatste flesch, 3e dr. (vertellingen), 2e uitg. : 1940
2 Simons Jozef. - Victor Ceuleman, 3e dr.
2 Simons Jozef. - Willy Branders (roman), 2e dr.
1 Tegenbos Jozef. - De landsche dag (arbeid en vreugd van den Kemp. landman)
3 Timmermans Felix. - Minneke-Poes (dagboek van een vakantie); 1e dr. : 1942.
1 Van den Brink Niek. - Peerke. Een verhaal uit het (Noord-) Brabantse volksleven.
1 Van Goirle Concordius. - De koorbanken van Oirschot (bij Eindhoven) (kunstgesch.)
2 Van Hemeldonck Emiel. - Berk en brem. 4e dr.
3 Van Hemeldonck Emiel. - Dorp in de hei. Geert en Greta (roman), herdruk.
1 Van Hemeldonck Emiel. - Johan Van der Heyden, magister (roman, 16e eeuw)
3 Van Hemeldonck Emiel. - Kroniek (roman)
1 Van Mieghem R. C. - Goorland (roman)
1 Van Nijnanten A.L.C.A. e.a. - Zwerven door Noord-Brabant, het land der vennen en kasteelen (heemkunde).
3 Van Passen Robert. - De klare baan (roman)
2 Van Passen Robert. - Fieke Fret (roman)
3 Van Pelt H. - Bokkenrijders in de K. (verhaal der handieterijen in Noord-Limb., 2e helft 18e e.)
2 Van Rooy Jos. - Grond! (roman)
2 Van Rooy Jos. - Vader en zoon (roman uit de Antw. K.)
2 Verachtert Frans. - Als druppels dauw (schetsen, jeugdherinneringen)
1 Verschoren Frans. - Sookie's jeugd (jeugdroman)

*Bezi ge reeds de
INLEIDING TOT DE HEEMKUNDE 1*

*Nr 1 onzer «Heemkundige Bibliotheek»?
Handige en degelijke brochure van 80
bladzijden, netjes uitgegeven.*

Prijs : 15 fr.

Voor de leden van het Verbond :
slechts 12 fr.

Stort 12 fr. + 0 fr. 50 voor verzending
op de postrekening 936.27 van den
V.T.B., St-Jacobsmarkt 45, Antwerpen
en vermeld op de strook uw lidmaatschapsnummer